

Möta personer med utvecklingsstörning

Cecilia Olsson, fil.dr. specialped.
Handledare, konsult
(Gymnasiesärskola, FUB/ALA)
FKS- Föreningen Kognitivt Stöd

- Vad är utvecklingsstörning?
- Vad innebär det att ha en utvecklingsstörning?
- Bemötande och tydliggörande

Terminologi

Utvecklingsstörning enl. DSM-5

En samtidig nedsättning av

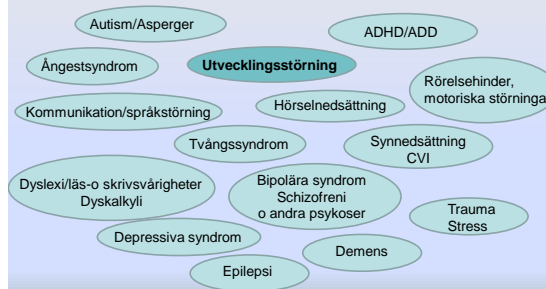
1. **Intelligens** (problemlösning, abstrakt tänkande, studieförmåga...)
2. **Adaptiv förmåga** (utvecklingsmässigt och sociokulturellt relaterade förväntningar av personligt oberoende och socialt ansvarstagande)
  - a) **Kognitivt** (ta emot, bearbeta o använda information)
  - b) **Socialt** (kommunikation, social delaktighet)
  - c) **Praktiskt** (som hygien, städning, ekonomi) samt
3. **Inträffat under utvecklingsperioden**

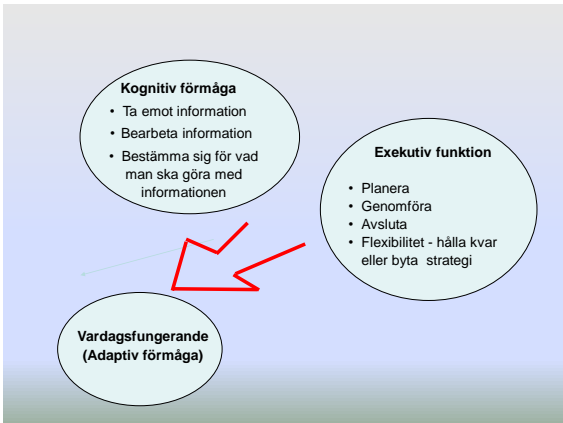
Intelligens och nedsatt funktion

iÅ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16+
IK	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100						
WHO	Mkt svår	Svår	Medel-svår	Lindrig	Gräns-fall	Normal-begåvnung										
Kylén	A grav	B Måttlig	C Lindrig													

Enskilt eller tillsammans...

... ger kognitiva och exekutiva svårigheter

Tala är silver – visualisera är guld
(Nååkve Baldin)

Tal

Abstrakt
Försviner (auditivt)
Framplöckande minne

Skrift

Abstrakt
Stannar kvar (visuellt)
Igenkännande minne (när man läser)
Framplöckande minne (när man skriver)

Bild

Konkret
Stannar kvar (visuellt)
Igenkännande minne

... det finns även många som använder eller förstår med tecken som stöd

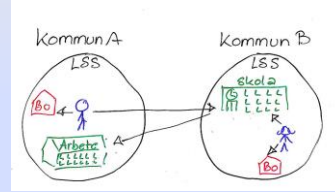
Medicinlista - dosering

Morgon kl. 08.00	
Apo-dos (3 tabletter)	
+ Röd-vit spray, 1 puff	
+ Grön tablett i inhalation	
+ 1 Brustablett	
Mitt på dagen	
Brustablett	
Kväll kl. 20.00	
Apo-dos (1 tablett)	
+ Röd-vit spray, 1 puff	
+ 1 Brustablett	

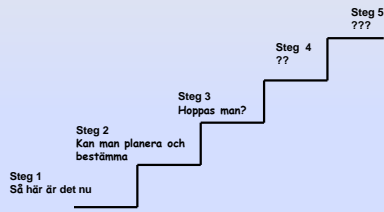
Kognitiva hjälpmedel

Rit-prat för att förklara sammanhang

Ett steg i taget...

En bra "verktygslåda"

... ska innehålla verktyg för att:

- Konkretisera (visa, föremål)
- Visualisera (föremål, bild, skrift)
- Strukturera (organisera, ordna)
- Formalisera (regler)
- Värdera (😊 😐 😞)
- Individualisera

Tydliggöra

Tack för mig
...och lycka till i ert arbete!